

1962; *Jedna ikona Emanuela Zanfurnarija u Rovinju*, Peristil, 1962, 5; *Cres, građevni razvoj jednog malog starog grada*, Radovi OPU, 1963, 4; *Latinski rukopisi u Dalmaciji*, u katalogu: *Minijatura u Jugoslaviji*, Zagreb 1964; *Problem valorizacije u historiji umjetnosti naše zemlje*, ŽU, 1966, 1; *Jadranska obala: prostor i vrijeme*, ŽU, 1967, 4; *Grad kao umjetničko djelo*, Enciklopedija moderna, 1969, 1; *Pred umjetničkom baštinom Istre*, Dometi, 1969, 11; *Četiri bilješke o krizi ljudske okoline*, ŽU, 1971, 15; *Art on the Soil of Yugoslavia from Prehistoric Times to the Present*, Beograd—Sarajevo 1971; *Dr Ljubo Karaman (1886—1971)*, ŽU, 1971, 15/16; *Dubrovački statut i izgradnja grada (1272—1972)*, Peristil, 1971—72, 14—15; *Prostor—vrijeme*, Zagreb 1973; *Grad kao umjetničko djelo*, ŽU, 1975, 22—23; *Gotika i renesansa u djelu Jurja Dalmatinca*, Radovi IPU, 1979—82, 3—6; *Romanika*, Beograd—Zagreb—Mostar 1984; *Eufrazijeva bazilika u Poreču*, Zagreb 1986; *Dubrovnik: Prostor i vrijeme*, u katalogu: *Zlatno doba Dubrovnika*, Zagreb 1987; *Zaštita spomenika i sudbina grada*, Pogledi, 1988, 3—4; *Četiri zapisa*, ŽU, 1990, 50; *Prostor, Vrijeme, Djela*, I, Zagreb 1991; *Povijesnoumjetničke studije, I. Između antike i romanike*, Djela, II, Zagreb 1994.

LIT.: R. Ivančević, Prof. dr Milan Prelog — Nagrada za životno djelo, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1981—82, 6—17. — *Isti*, Riječ o Milanu Prelogu, Radovi IPU, 1989, 12—13. — I. Reberski, Milan Prelogu u spomen; biografija; bibliografija, ibid. — T. Maroević, Milan Prelog (1919—1988), ŽU, 1989, 45—46; — K. Prijatelj, Milan Prelog (1919—1988), ZUZ, 1990.

PREMERL, Nada, povjesničarka umjetnosti (Otočac, 4. II. 1939). Diplomirala u Zagrebu 1963. Od iste godine kustosica, potom muzejska savjetnica u Muzeju grada Zagreba, gdje vodi kulturnopovijesnu zbirku. Istražuje teme iz kulturnopovijesnog života, te urbanističke i graditeljske povijesti grada. Autorica je izložbi »Projekti za zgradu HNK«, 1967; »Satovi zagrebačkih urara 18. i 19. st.«, 1969; »Likovni prikazi Zagreba od 16—19. st.«, 1978; »Zagrebački potres 1880«, 1981; »Zagrebački Grič, još jedna žrtva bezumnog rata«, Zagreb i Beč 1991, koncepcije stalnog postava Muzeja grada Zagreba, 1993. i stana Viktora Kovačića, 1994. Koautorica je scenarija izložbe »Hrvatski narodni preporod« (MUO 1985).

BIBL.: *Projekti za zgradu HNK u Zagrebu*, Arhitektura, 1967, 93—94; *Prilog istraživanju građevnog razvoja zagrebačkog Grada u 18. st.*, Iz starog i novog Zagreba, IV, Zagreb 1968; *Tipologija stambene izgradnje na zagrebačkom Gradecu u 18. st.*, u zborniku: *Jahrbuch für Hausforschung*, Zagreb 1978; *Detmold 1979; O vizualnoj i komunalnoj opremi Gornjeg grada i Kaptola u prošlosti* (s V. Ladović), Arhitektura, 1980, 174—175; *Priče iz starog Zagreba* (s K. Kovačićem), Zagreb 1990; *Gradnja zagrebačkog glavnog kolodvora*, Kaj, 1992, 5—6; *Zagreb, star, lijep, živ* (katalog), Zagreb 1994.

PREMERL, Tomislav, arhitekt i stručni pisac (Zagreb, 5. XI. 1939). Diplomirao 1969, doktorirao 1985 (*Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, ili nova tradicija*) na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. Urednik u Leksikografskom zavodu »Miroslav Krleža«. Objavljuje studije i članke o modernoj povijesnoj arhitekturi, te o zaštiti spomenika kulture u nas. Radio je na rekonstrukcijama pov. crkvenih građevina (crkv. sklop u Markuševcu u Zagrebu 1976, drvena kapela u Lijevim Štefankama 1981, Sv. Kvirin na Krku 1985, crkve u Poljicima i u Portu na Krku 1986, Sv. Petar u Supetarskoj Dragi na Rabu 1988, franjevačka crkva u Makarskoj 1988, dvorska kapela u Stubičkom Golubovcu 1993); izveo dogradnju župne crkve na Gornjem Prekrižju kraj Krašića 1967. i novogradnju župnoga centra Sv. Pavla u naselju Retkovcu u Zagrebu 1990—93. Bio je glavni urednik časopisa »Čovjek i prostor« (1981—82. i 1987—90).

BIBL.: *Prostor i likovna sinteza*, ČIP, 1965, 145; *Mogućnost jedne nove estetike*, Arhitektura, 1969, 102—103; *Prostor, graditelj stila*, ŽU, 1971, 14; *Zaštita spomenika arhitekture i odnos prema kulturnom naslijeđu*, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1975; *Uloga arhitekta kao kreatora u zaštiti spomenika kulture*, Arhitektura, 1975, 154; *Valorizacija i zaštita novije arhitekture*, Arhitektura, 1981, 176—177; *Boja, sastavni dio i graditeljski integritet povijesnog objekta*, u knjizi: *Koloristička obrada pročelja povijesnih zgrada*, Zagreb 1983; *Svaka je arhitektura interpolacija*, Arhitektura, 1983, 184—185; *CIAM i naša međuratna arhitektura*, ibid., 1984—85, 189—195; *Tragovi moderne u poslijeratnoj arhitekturi Hrvatske*, Arhitektura, 1986—199; *Između moderne i avangarde*, Peristil, 1988—89, 31—32; *Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, ili nova tradicija*, Zagreb 1989; *Croazia moderna: Classicisti e protofunzionalisti si ispirano alle chiese locali preromantiche*, u katalogu: *Architettura e spazio sacro nella modernità*, Venezia 1992; *Arhitektura isusovaca u Hrvatskoj u 20. st.*, u katalogu: *Isusovačka baština u Hrvata*, Zagreb 1992; *Dvije etičke koncepcije, razlike u arhitekturi Rijeke i Sušaka*, Zbornik radova znanstvenog skupa, Pedagoški fakultet, Rijeka 1993; *Crkveno graditeljstvo XX. stoljeća*, u katalogu: *Sveti trag*, Zagreb 1994.

PREMERL, Željko, slikar (Zagreb, 5. XI. 1942). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu; bavio se knjiž. radom. Od 1971. slika portrete i alegorijske kompozicije s motivima gradova. Živi u Amsterdamu. Bojom naglašava nadrealne ugođaje; odlikuje se minucioznom izvedbom detalja (*Sretini grad*, 1984). God. 1985. započinje novi ciklus *Dynamic Space*, gdje istražuje prostor i svjetlo. Samostalno izlagao u Bruxellesu, Rotterdamu, Amsterdamu, Limburgu, Berlinu, New Yorku i Zagrebu.

LIT.: M. Winnubst i Lj. Mijka, Željko Premerl (katalog), Amsterdam 1987. — Lj. Mijka i N. Petrak, Željko Premerl (katalog), Amsterdam 1988. — V. Maleković, Željko Premerl (katalog), Zagreb 1991.

PRERADOVIĆ, Zora, slikarica (Arad, Rumunjska, 13. XII. 1867 — Zagreb, 10. V. 1927). Kći pjesnika P. Preradovića. Dugo je živjela u Beču,

T. PREMERL, crkva Sv. Pavla u naselju Retkovcu u Zagrebu

gdje je pohađala slikarsku školu a potom se usavršavala kod slikarice M. Egner. Od 1918. živi u Zagrebu gdje otvara priv. slikarsku školu. Radila je mrtve prirode i pejzaže u ulju, gvašu i akvarelu. Izlagala je na skupnim i samostalnim izložbama u Salzburgu, Beogradu, Sofiji, Pragu, Vinkovcima, Osijeku i Zagrebu (1927. posmrtna izložba).

LIT.: V. Lunaček, Izložba slika Zore pl. Preradović, Obzor, 1919, 24. — J. Šević, Zora pl. Preradović, Jugoslavenska njiva, 1919, 6. — A. Jiroušek, Zora pl. Preradović, Vijenac, 1923, 3. — I. Kršnjavi, Ausstellung Zora Preradović, Der Morgen, 1925, 558. — Lj. Kanižaj i M. Peić, Sjevernokršćanske slikarice rođene u drugoj polovini XIX. stoljeća — iz fundusa Zbirke Kovačić (katalog), Čakovec 1985.

PRESANI, Valentino, arhitekt (Udine, 18. IV. 1788 — 18. IV. 1861). Djelovao u Furlaniji i Trstu; 1826—38. službovao je u Zadru. Ostvareni su mu projekti: istražni zatvor u Zadru (projektiran 1829, izgrađen 1845, porušen 1959), crkva Sv. Frane na Potpragu na Velebitu (1832), župna crkva u Privlaci (1836), crkva Gospe od Ružarija u Kričkama kraj Drniša. U Zadru je gradio i vodovod (1838). Od neostvarenih projekata najzanimljiviji je nacrt za gradsko groblje u Zadru s monumentalnom kapelom-kosturnicom. P. je izraziti predstavnik klasicizma prve pol. XIX. st.

LIT.: M. Stagličić, Klasicist Valentino Presani u Dalmaciji, Peristil, 1979, 22.

I. Pet.

PREHISTORIJA → PRAPOVIJEST

PREVRŠAC, kaštel J od sela Mečenčani nedaleko od Kostajnice. Podignuli su ga na prijelazu XV/XVI. st. Zrinski. Građevina ima osnovu nepravilna trokuta s jakim potkovasto izduženom obrambenom kulom. Danas je u ruševnu stanju.

PRIBIĆ, selo Z od Jastrebarskoga. Župna crkva Sv. Siksta jednobrodna je građevina s poligonalnim svetištem, bočnom kapelom i oktogonalnim zvonikom (1653) s gotičkim, baroknim i klasicističkim dijelovima. Uz svetište je sakristija i trijem s portalom iz 1748, a glavni je ulaz označen godinom 1759.

Posjed P. Zrinskoga i F. Bakovačkoga u obližnjemu *Pribićkom Strmcu* darovao je 1678. kralj Leopold I. grkokat. biskupu za uzdržavanje pitomaca u sjemeništu. Crkva Sv. Siksta služila je kao biskupska crkva, a u Strmcu je za biskupovu rezidenciju sagrađen jednokatni dvorac (portal označen godinom 1751); pregradio ga je arhitekt S. Podhorski 1910. Uz dvorac je otvoreni trijem s arkadama i prizemnom zgradom. Na otočiću usred ribnjaka podignuta je 1911. neobiz. crkva Sv. Marije (S. Podhorski).

LIT.: S. Podhorski, Crkva u Pribiću kod Krašića, Hrvatska prošlost, II, 1941. — M. Predović, Crkve, u knjizi: *Žumberački kalendar 1966*, Zagreb 1966. — T. Premerl, Stjepan Podhorski, graditelj crkve u Krašiću i Pribićkom Strmcu, Kaj, 1975, 8. — D. Cvitanović,

PRIBIĆ, crkva Sv. Marije i dvorac u Pribićkom Strmeu

Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, I, Zagreb 1985. — *M. Kruhek*, Graditeljska baština karlovačkog Pokuplja, Karlovac 1993.

A. Ht.

PRIBILOVIĆ, Radoje, klesar (Dubrovnik, XV. st.). Radi 1443. na Kneževu dvoru u Dubrovniku višedijelni prozor, a 1445. s V. Bogosalićem ukrašena kamena sjedala u trijemu. Izvodi različite klesarske ukrase na zgradama u Dubrovniku i na otocima Šipanu i Lokrumu.

LIT.: *C. Fisković*, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. st. u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 58, 59, 119, 121. — *Isti*, Lokrumski spomenici, Bulletin JAZU, 1963, 1–2, str. 57–58.

PRIBILOVIĆ, Ratko (Čekoje), zlatar (Rijeka dubrovačka, XIV. st.). Učio zanat 1379. kod Bogeca Bolenovića u Dubrovniku. God. 1402. s Milčom iz Ulcinja i Jakšom Ivanovićem nastavio rad na srebrnoj reljefnoj pali u dubrovačkoj franjevačkoj crkvi.

LIT.: *C. Fisković*, Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća, SHP, 1949, 1.

PRIBISALIĆ, Marko (Marko Pribislavov), ljevač zvona (Dubrovnik, XV. st.). Salio je 1410. zvono nađeno poslije u bos. kraljevskom gradu Bobovcu, a pripadalo je grobnoj kapeli.

LIT.: *P. Anđelić*, Bobovac i Kraljeva Sutjeska, Sarajevo 1973, str. 78–79.

PRIBISALIĆ, Nikola (Fornar), zlatar (XV. st.). Imao radionicu u Dubrovniku. Vlada mu je 1449. povjerila kovanje srebrnih minaca. Izradio je i kalup za mince koji imaju na aversu ovjenu žensku glavu, a na reversu tri kule s vratima.

LIT.: *C. Fisković*, Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća, SHP, 1949, 1.

PRIBISLAVLJIĆ (Pribislavić), Ivan, kipar i graditelj (Šibenik, oko sred. XV. st.). Prvi se put spominje 1441. kao suradnik Jurja Dalmatinca s kojim dolazi iz Venecije radi gradnje šibenske katedrale; sudjelovao pri gradnji sakristije i apsida. Izrađivao u kamenolomima građevne detalje po Jurjevim nacrtima, među kojima 1452–55. mnoge dijelove portala za crkvu Sv. Franje u Anconi. Sam je izradio u Šibeniku kapelu Sv. Barbare (1447–51), a radio je na kapeli Sv. Ivana (stubište i reljef *Sv. Ivan u pustinji* s morskim krajolikom u pozadini, 1460). Sličan reljef s fantastičnim krajolikom na nadvratniku Kneževa dvora u Pagu (1467) odaje kompozicijom i stilom istoga autora. Sudjelovao i u gradnji Biskupske palače u Pagu, a djelovao je i u Zadru. Imao je radionicu s učenicima. Njegova djela pokazuju značajke zakasnele mlet. kičene gotike pod utjecajem J. Dalmatinca.

I. PRIBISLAVLJIĆ, *Sv. Ivan u pustinji*, reljef na nadvratniku kapele Sv. Ivana u Šibeniku

